

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 343.121.4(477)

С. Є. АБЛАМСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри кримінального процесу
факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

На основі порівняльного аналізу норм Конституції України, рішень Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду України, а також положень Кримінально-процесуального кодексу України 1960 р. і Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. досліджено проблемні питання здійснення захисту прав, свобод та законних інтересів особи у кримінальному провадженні. З урахуванням цього сформовано та запропоновано певні шляхи вирішення існуючих на сьогодні законодавчих протиріч.

Ключові слова: права, свободи та законні інтереси, захисник, адвокат, представник, законний представник.

Ablamskiy, S.Y. (2015), "Issues of protecting the rights, freedoms and legitimate interests of an individual in criminal proceedings" ["Problemni pytannia zakhystu prav, svobod ta zakonnykh interesiv osoby u kryminalnomu provadzhenni"], *Pravo i Bezpeka*, No. 1, pp. 41–46.

Постановка проблеми. Побудова в сучасній Україні правової держави тісно пов'язана з неухильним дотриманням прав, свобод та законних інтересів особи. У цьому напрямі діяльності досить тривалий час здійснюється процес реформування національного законодавства, у тому числі кримінального процесуального. Зазначене зумовлює переосмислення ряду концептуально нових законодавчих правових інститутів, зокрема й прикладного ефективного впровадження положень щодо захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження. Водночас таке завдання ускладнюється тим, що правові положення з порушеного питання містяться в різних за юридичним значенням і формою нормативно-правових актах, які потребують свого комплексного дослідження з метою їх узгодження та усунення існуючих прогалин.

Мета статті – дослідити проблемні питання захисту прав, свобод та законних інтересів особи у кримінальному провадженні.

Стан дослідження. Аналіз юридичної літератури з питань захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина свідчить, що у цьому напрямі юридична наука перебуває на стадії небувалого піднесення. Це підтверджується тим фактом, що окремі її аспекти знаходять своє відображення в різних галузях права, а також пов'язані з появою нових і вдо-

сконаленням чинних законів та нормативно-правових актів. Водночас на сьогодні не в повній мірі вироблено єдине розуміння тих теоретичних положень, які в кінцевому підсумку позначаються на результатах роботи правоохоронних органів і судів щодо реалізації особою права на захист та представлення законних інтересів у кримінальному провадженні. Більш того, прийняття Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. поставило перед ученими і практиками доволі нелегке завдання, зокрема належне освоєння, переосмислення й розуміння щодо застосування нових положень, вимог і принципів, які були в нього закладені. Багато скептиків вважали, що КПК України 2012 р. не зможе запрацювати у практичній площині і зумовить певні проблеми та труднощі, які в подальшому призведуть до порушення прав, свобод і законних інтересів осіб. Однак реалії його правозастосування засвідчили, що все ж таки правоохоронні органи поступово опановують нові форми і методи роботи.

У контексті цього М. І. Леоненко зазначив, що аналіз досліджень, які проводяться вченими, переконливо демонструє, що правозастосовувач воліє діяти за шаблоном, а не за законом. З огляду на це учений навів слова відомого правознавця А. Ф. Коні, який свого часу констатував: «Якими б гарними не були правила діяльності, вони можуть втратити

свою силу й значення в недосвідчених, грубих або недобросовісних руках», що справедливо можна віднести й до наших часів [1, с. 62]. Вказане пов'язано зі сталою радянською ідеологією роботи правоохоронних органів і суду, на першому місці яких був показник, а не захист порушених прав і їх відновлення. На це також звернув увагу й Л. М. Лобойко, який зазначив, що протягом радянського періоду розвитку, та й у незалежній Україні, теорія кримінального процесу обслуговувала потреби держави та утворених нею органів у протидії злочинності. Права людини якщо і ставали предметом досліджень, то у контексті їх реалізації слідчим, прокурором, судом. КПК України 2012 р. змушує теоретиків приділяти більше уваги питанням самостійної реалізації норм права у практичних формах щодо використання та дотримання стороною захисту і потерпілим. У зв'язку з цим учений наголосив, що подальшим завданням процесуальної теорії має стати дослідження процесів реалізації норм права зазначеними учасниками провадження і надання науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення їх ефективності, позбавлення процесу зайвого формалізму, коли йдеться про права учасників провадження. До того ж публічні (державні) інтереси не повинні залишатися поза увагою науковців [2, с. 66]. Ми цілком підтримуємо висловлені наукові позиції вчених, адже нова філософія сучасного кримінального процесуального законодавства спонукає до пошуку і висвітлення низки фундаментально нових положень кримінального процесу з метою недопущення повтору застосування негативних підходів у цих питаннях.

Виклад основного матеріалу. Однією з новел КПК України 2012 р., яка викликала дискусію серед учених, стала заборона здійснювати захист прав, свобод та законних інтересів особи іншими фахівцями у галузі права, тобто тими, які не мають свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. До речі, стосовно цього питання ще за час дії КПК України 1960 р. існували досить протилежні позиції. З одного боку, вчені зазначали, що це суперечить нормам міжнародно-правових актів, Конституції України, а також рішенням Конституційного Суду України № 13-рп/2000 від 16 листопада 2000 р. у справі про право вільного вибору захисника, оскільки у них передбачено, що особа при захисті від обвинувачення має право вибрати захисником й іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням

юридичної особи. З іншого боку, у постанові Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 8 «Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві» зазначалось, що при вирішенні питання про наявність у фахівців у галузі права повноважень на здійснення захисту в кримінальній справі також слід з'ясувати, яким саме законом їм надано право брати участь у кримінальному судочинстві як захисникам. Крім того, на той час було визнано, що необхідно вважати правильною практику тих судів, які за відсутності спеціального закону не допускають таких фахівців до здійснення захисту в кримінальних справах [3].

З огляду на це В. М. Тертишник наголошував, що в разі недопущення обраного фахівця в галузі права до виконання функції захисника, якщо не мали місця передбачені в КПК України 1960 р. підстави для його відводу, може постати питання про порушення права обвинуваченого на захист, а всі сумніви у справі мають тлумачитись на його користь [4, с. 195]. Проте у резолюції Комітету міністрів Ради Європи від 2 березня 1978 р. № (78) 8 «Про юридичну допомогу і консультації» встановлено, що правова допомога завжди має здійснюватись особою, яка має право практикувати як адвокат відповідно до норм держави-члена у випадках, коли система юридичної допомоги передбачає участь захисника, й у випадках, коли сторони повинні бути представлені такою особою в судовому органі держави згідно із законом цієї держави, а також коли орган, правомочний розглядати прохання про надання юридичної допомоги, констатує, що послуги адвоката необхідні у зв'язку з конкретними обставинами справи [5].

На необхідності законодавчого закріплення здійснення професійного захисту у кримінальному судочинстві ще за час дії КПК України 1960 р. наголошували Я. П. Зейкан, І. Ю. Головацький, А. М. Титов та інші, які вважають, що фахівці у галузі права і близькі родичі мають брати участь у кримінальному провадженні лише поруч із професійним захисником-адвокатом, який відповідає всім світовим критеріям, визначеним для захисника [6, с. 8; 7, с. 141; 8, с. 125].

Після прийняття КПК України 2012 р. А. М. Титов, Г. З. Алієв, О. О. Самодіна та інші вважають цілком слушним те положення, що законодавець визнав неприйнятною позицію Конституційного Суду України, викладену раніше у рішенні від 16 листопада 2000 р. у справі про право вільного вибору захисника щодо

можливості участі у процесі так званих «фахівців у галузі права», оскільки лише адвокатська діяльність базується на перевірці професійних знань, дотриманні Правил адвокатської етики, дисциплінарній відповідальності, а надаючи можливість іншим фахівцям у галузі права здійснювати захист, можна лише знизити його кваліфікованість та ефективність [9, с. 1; 10, с. 94]. Однак звернемо увагу, що згідно зі ст. 22 Конституції України при прийнятті нових законів не допускається звуження існуючих прав і свобод людини. Вбачається більш доцільним у цьому напрямі передбачити, що якщо залучення захисника-адвоката безпосередньо здійснюється слідчим, прокурором, судом, то необхідно призначати саме лише професійного адвоката. У випадку ж самостійного запрошення особою захисника слід допускати до провадження фахівців у галузі права. З приводу цього слід підтримати позицію О. В. Узунової, яка цілком доречно зазначила, що звуження кола осіб не є позитивним зрушенням, оскільки адвокатська професія потребує значних фінансових вкладень, які не кожний фахівець у галузі права хоче та й може робити. Крім того, наявність свідцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ще не свідчить про відповідний рівень практичних і теоретичних навичок захисника, та й не поодинокі випадки, коли фахівці у галузі права більш компетентні, ніж адвокати [11, с. 103]. Тож, як доречно зазначав Ю. М. Грошевий, нове кримінальне процесуальне законодавство України не повинно створюватися за принципом заперечення і руйнування всього попереднього. Учений відмітив, що багато його положень перевірені практикою, довели свою ефективність і відповідають європейським правовим стандартам, про що свідчить практика Європейського суду з прав людини. Тому реформаційні процеси у сфері кримінального судочинства повинні йти шляхом створення такого кримінального процесуального механізму, за якого належним чином забезпечується баланс публічних та приватних інтересів, адже воно здійснюється в інтересах усього суспільства в цілому і окремої людини зокрема [12, с. 5–6].

Таким чином, на нашу думку, потребує зміни професійність законодавчих органів, у роботі яких одним із головних принципів має стати не лише зміна понятійного апарату. На сьогодні необхідно запровадити таке кримінальне судочинство, яке б функціонувало з урахуванням об'єктивного сприйняття процесуального статусу кожного учасника кримінального

провадження. Так, слідчий зобов'язаний повно та неупереджено розслідувати кримінальне провадження, прокурор – здійснювати належний нагляд за дотриманням законодавчих вимог, а захисник, представник і законний представник – сумлінно захищати права, свободи та законні інтереси інших осіб. Такий механізм дозволить своєчасно запобігти настанню можливих негативних правових наслідків та усунути їх. Крім того, це пояснюється й тим, що у чинному КПК України вперше на законодавчому рівні проведено розмежування між сторонами обвинувачення і захисту.

За нашими дослідженнями, у положеннях КПК України 2012 р. залишаються певні протиріччя щодо визначення чіткого процесуального статусу захисника, представника і законного представника, оскільки законодавцем досить таки фрагментарно закріплено їхні права та обов'язки. Крім того, процесуальний статус захисника і представника об'єднано в одну особу – адвоката. З цього питання нагальною потребою є узгодження положень КПК України та закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про безоплатну правову допомогу» та ін. З приводу цього О. В. Мартовичка цілком доречно зазначила, що правовий статус захисника-адвоката впливає з відповідних правовідносин у певній галузі права, зокрема кримінальних процесуальних, цивільних, адміністративних та інших відносин), що й відображає специфіку виконання покладених на нього процесуальних прав і обов'язків. Тобто головною відмінністю захисника-адвоката як учасника реалізації правової допомоги є власний адвокатський статус, а саме сукупність прав і обов'язків. У зв'язку з цим ученою запропоновано узгодити положення ч. 4 ст. 47 КПК України та ч. 1 ст. 28 закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо співрозмірності кількості підстав та аргументації відмови від виконання захисником своїх обов'язків [13, с. 8, 10], що ми підтримуємо. До цього додамо висловлювання С. О. Іваницького, який зазначив, що аналіз закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. засвідчує намагання законодавця, поряд із традиційними провідними векторами діяльності адвоката у вигляді захисту (п. 5 ч. 1 ст. 1) або представництва (п. 9 ч. 1 ст. 1), окреслити і такий узагальнюючий напрям, як «інші види правової допомоги» (п. 6 ч. 1 ст. 1). Отже, на сьогодні функціональними напрямами діяльності адвоката у кримінальному провадженні, поряд із захистом та представництвом,

є надання інших видів правової допомоги, користувачами якої можуть бути свідки, заявники, заставодавці та інші [14, с. 32], що додатково підкреслює актуальність доцільності концептуального комплексного дослідження та вивчення питань щодо захисту прав і представництва законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб.

Також варто звернути увагу, що у положеннях ст. 20 чинного КПК України правом на захист наділені підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений. Водночас, окрім зазначеного, у п. 5 ст. 1 закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» 2012 р. правом на захист також наділені: 1) особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні; 2) особа, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію). З цього питання у главі 44 «Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)» КПК України відсутня окрема стаття, яка б регламентувала процесуальний статус захисника такої особи. Однак у положеннях КПК України не міститься окремої статті, в якій визначено процесуальний статус особи, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), а лише у п. 25 ч. 1 ст. 3 КПК України передбачено, що така особа є учасником кримінального провадження. З цього питання окремі права такої особи закріплено у ст. 581 КПК України.

Враховуючи дискусійність цього питання, автори одного з коментарів КПК України 2012 р. вважають, що екстрадиційне провадження є частиною кримінального провадження, а щодо розшукуваної іноземною державою особи можуть бути застосовані в Україні заходи процесуального примусу, її правове становище є аналогічним правовому становищу підозрюваного або обвинуваченого за КПК України, що гарантує вказаній особі право на забезпечення захисника на будь-якому етапі її видачі, але не пізніше як із моменту затримання. У таких випадках ці автори виділили дві підстави участі захисника: 1) шляхом залучення особою, видача якої запитується; 2) шляхом залучення слідчим або прокурором, які здійснюють екстрадиційне провадження (наприклад затримали вказану особу). При цьому вони зазначили, якщо стосовно особи, видача якої запитується, компетентними органами України не висунуто обвинувачення у вчиненні злочину, за який

вимагається її видача, права захисника такої особи обмежено положеннями ч. 1 ст. 581 КПК України, а загальні права захисника, що передбачені ч. 4 і 5 ст. 46 КПК України, здійснюються лише в межах, що пов'язані з розглядом та вирішенням запиту про видачу особи [15, с. 1075–1076]. Проте звернемо увагу, що в ст. 20, 46 чинного КПК України безпосередньої вказівки на таку особу немає. З приводу цього О. Н. Карпов цілком доречно зазначив, що відсутність у КПК України чіткої регламентації питання про обсяг прав захисника особи, видача якої запитується, може призвести до конфліктних ситуацій на практиці, а також до обмеження права на захист такої особи та ін. Тому, на його думку, главу 44 чинного КПК України необхідно доповнити статтею, яка б визначала особливості участі захисника у провадженні щодо видачі особи (екстрадиції), у якій слід передбачити його права [16, с. 38], що ми підтримуємо. Крім того, на нашу думку, з цього питання доцільно внести відповідні доповнення й до ст. 52 КПК України, в якій передбачити обов'язкову участь захисника в екстрадиційному провадженні.

З порушеної проблематики В. Г. Лукашевич зазначив, що склалася парадоксальна ситуація, коли захист громадянина є конституційним обов'язком держави, який здійснює не державна приватна установа, що має свої корпоративні інтереси, власний статут, етичні норми тощо. На думку вченого, за таким станом речей декларована рівність сторін у кримінальному провадженні навряд чи буде досягнута. У зв'язку з цим він запропонував почати реформування з певного компромісу, коли поряд із державними захисниками можуть діяти й приватні (на зразок нотаріусів) [17, с. 70].

Крім вищезазначеного, на думку Я. П. Зейкана, у положеннях КПК України 2012 р. існує ціла низка проблемних питань, які пов'язано з дотриманням принципу сприяння захисту, зокрема: таємність слідства; використання адвокатом при здійсненні захисту права допиту свідка в судовому засіданні слідчим суддею; відкриття матеріалів досудового розслідування стороною обвинувачення; реалізація захисником у суді його права на безпосередній перехресний допит свідка протилежної сторони тощо [18, с. 30].

У свою чергу, Н. С. Карпов указав, що чинний КПК, на відміну від КПК 1960 р., не визначає, що не може бути захисником особа, яка, зловживаючи своїми правами, перешкоджає встановленню істини. На його думку, ст. 78

чинного КПК необхідно доповнити нормою, в якій передбачити, що не може бути захисником особа, яка, зловживаючи своїми правами, перешкоджає встановленню істини у кримінальному провадженні, затягує досудове розслідування чи судовий розгляд, а також особа, яка порушує порядок у судовому засіданні чи не виконує розпоряджень головуючого під час судового розгляду. Також учений вважає за необхідне доповнити КПК України статтею, яка б регламентувала порядок усунення захисника від участі у кримінальному провадженні. Зокрема, слід передбачити такі положення: 1) якщо захисник, зловживаючи своїми правами, перешкоджає встановленню істини, затягує досудове розслідування чи судовий розгляд; 2) під час досудового розслідування питання про усунення захисника вирішує слідчий суддя за клопотанням слідчого, погодженим із прокурором, або за клопотанням прокурора; 3) слідчий суддя розглядає це клопотання, вивчає матеріали, якими воно обґрунтовується, вислуховує прокурора і захисника, за необхідності опитує підозрюваного, слідчого; 4) слідчий суддя постановляє мотивовану ухвалу про усунення захисника від участі у кримінальному провадженні чи про відмову в цьому; 5) така ухвала слідчого судді може бути оскаржена підозрюваним та захисником в апеляційному порядку [19, с. 37].

Таким чином, можна констатувати, що невизначеність чіткого процесуального статусу

осіб, які уповноважені на захист прав і представлення законних інтересів інших учасників кримінального провадження, надає право суб'єктам застосування норм певну свободу в тлумаченні положень Кримінального процесуального кодексу України. В цілому, така невизначеність припускає можливість необмеженого розсуду в процесі правозастосування відповідних положень чинного КПК України, що може призвести до свавілля та зловживання владою, а отже, до порушення прав, свобод та законних інтересів особи.

З урахуванням проведеного дослідження слід зробити **висновок**, що на теоретичному рівні актуальним питанням залишається вироблення процесуального механізму здійснення і реалізації захисту прав, свобод та законних інтересів особи у кримінальному провадженні, оскільки в цьому напрямі діяльності реалізовується одна з конституційних засад щодо забезпечення права на захист, зокрема й надання безоплатної правової допомоги, яку задекларовано у Конституції України. У зв'язку з цим на сьогодні необхідно врахувати наукові позиції вчених щодо внесення відповідних змін і доповнень до чинного КПК України в частині порушеного питання щодо здійснення захисту прав, свобод та законних інтересів особи. Втім, висвітлені питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню.

Список використаних джерел

1. Леоненко М. І. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: реалії, перспективи, виклики / М. І. Леоненко // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 61–63.
2. Лобойко Л. М. Кримінальний процесуальний кодекс України: п'ять викликів теорії кримінального процесу / Л. М. Лобойко // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 66–68.
3. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві : постановка Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03>.
4. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального кодексу України / В. М. Тертишник. – Київ : А. С. К., 2007. – 1056 с. – (Нормат. док. та комент.).
5. Про юридичну допомогу і консультації : резолюція Комітету Міністрів Ради Європи від 02.08.1978 № (78) 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_132.
6. Зейкан Я. П. Захист у кримінальній справі : наук.-практ. посіб. / Я. П. Зейкан. – Київ : Вища шк., 2002. – 271 с.
7. Головацький І. Ю. Діяльність адвоката-захисника у кримінальному процесі : навч. посіб. / І. Ю. Головацький. – Київ : Атіка, 2003. – 352 с.
8. Титов А. М. Основні принципи та особливості участі захисника на досудовому слідстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Титов Андрій Миколайович. – Донецьк, 2005. – 232 с.
9. Титов А. М. Щодо залучення адвоката – захисника до участі у кримінальному провадженні / А. М. Титов // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 3 (16). – С. 1–2.
10. Алієв Г. З. Окремі аспекти залучення захисника у кримінальне провадження за новим кримінальним процесуальним законодавством України / Г. З. Алієв, О. О. Самодіна, А. В. Самодін // Юридична наука. – 2013. – № 3. – С. 91–99.

11. Узунова О. В. Адвокат-захисник у нових реаліях дії Кримінального процесуального кодексу України / О. В. Узунова // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 103–105.
12. Грошевий Ю. М. Проблеми реформування кримінального судочинства / Ю. М. Грошевий // Право України. – 2009. – № 2. – С. 4–10.
13. Мартовицька О. В. Реалізація правової допомоги на стадії досудового розслідування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Мартовицька Олена Василівна. – Харків, 2014. – 20 с.
14. Іваницький С. О. Функції адвокатури у кримінальному провадженні / С. О. Іваницький // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 31–32.
15. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Харків : Одиссей, 2013. – 1104 с.
16. Карпов О. Н. Щодо права особи, яка підлягає екстрадиції, мати Захисника / О. Н. Карпов // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 37–39.
17. Лукашевич В. Г. Деякі теоретичні міркування щодо практичного боку застосування нового Кримінального процесуального кодексу / В. Г. Лукашевич // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 68–70.
18. Зейкан Я. П. Проблеми дотримання принципу сприяння захисту / Я. П. Зейкан // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 29–31.
19. Карпов Н. С. Усунення захисника від участі у кримінальному провадженні / Н. С. Карпов // Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки : матеріали круглого столу, 20 листоп. 2013 р. – Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2013. – С. 36–37.

Надійшла до редколегії 25.05.2015

АБЛАМСКИЙ С. Е. ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ЗАЩИТЫ ПРАВ, СВОБОД И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ ЛИЧНОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

На основе сравнительного анализа норм Конституции Украины, решений Конституционного Суда Украины, постановлений Пленума Верховного Суда Украины, а также положений Уголовно-процессуального кодекса Украины 1960 г. и Уголовного процессуального кодекса Украины 2012 г. исследованы проблемные вопросы осуществления защиты прав, свобод и законных интересов личности в уголовном производстве. С учетом этого сформированы и предложены определенные пути решения существующих на сегодня законодательных противоречий.

Ключевые слова: права, свободы и законные интересы, защитник, адвокат, представитель, законный представитель.

ABLAMSKIY S. Y. ISSUES OF PROTECTING THE RIGHTS, FREEDOMS AND LEGITIMATE INTERESTS OF AN INDIVIDUAL IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Based on the comparative analysis of the Constitution of Ukraine, judgments of the Constitutional Court of Ukraine, decisions of the Supreme Court of Ukraine, and the provisions of the Criminal and Procedural Code of Ukraine dated from 1960 and the Criminal Procedural Code of Ukraine dated from 2012 the author has studied the issues of protecting the rights, freedoms and legitimate interests of individuals in criminal proceedings. The above mentioned is due to the fact that the adoption of the Criminal Procedural Code of Ukraine in 2012 set rather difficult task for the scientists and practitioners, particularly proper development, rethinking and understanding concerning the application of new provisions, requirements and principles, which it had laid. It is necessary to establish such criminal proceedings that would function on the basis of the objective perception of procedural status of each participant in the criminal proceedings. Thus, an investigator must fully and impartially investigate the criminal proceedings, a prosecutor has to realize proper supervision over the compliance with statutory requirements and a defender, representative and legitimate representative must conscientiously protect the rights, freedoms and legitimate interests of others. This is because distinction between the prosecution and defense was accomplished for the first time in the current legislation. It is stated that the uncertainty of a clear procedural status of persons, who are authorized to protect the rights and represent legitimate interests of other participants of criminal proceedings provides the right for the subjects a certain freedom in interpreting the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine.

Keywords: rights, freedoms and legitimate interests, defense counsel, attorney, representative, legal representative.